

جایگاه اجتماعی زنان در زمان خاندان پهلوی

افسانه کاعلم

چکیده

در این مقاله به جایگاه اجتماعی زنان در زمان خاندان پهلوی می پردازیم. یکی از دوران هایی که تلاش بسیاری جهت به انحطاط کشیدن جایگاه زنان در آن انجام گرفت، دوران حکومت پهلوی بود. اما امروزه گروهک های معاند نظام جمهوری اسلامی ایران از جمله منافقین و سلطنت طلب ها سعی در بر عکس جلوه دادن این مسئله دارند و می خواهند با تحریف تاریخ، دوران سلطنت پهلوی را، دوران آزادی و پیشرفت جایگاه زن در جامعه نشان دهند. از این رو این مقاله را جهت یادآوری برنامه های حکومت پهلوی در در راستای به انحطاط کشاندن جایگاه زنان در جامعه نوشتم. روش تحقیق اینجانب در این مقاله کتابخانه ای و اینترنتی است. زنان با مطالعه بیشتر و دقیق در مورد جایگاه خود در حکومت پهلوی به این نتیجه خواهند رسید که عبارت "آزاد زنان" نه تنها به سود زنان نبوده و نیست بلکه پلی برای رد شدن از جایگاه والای زن و رسیدن به جامعه ای منحرف و دلخواه طاغوتیان بود.

مقدمه

«زن در دو مرحله مظلوم بوده است، یکی در دوران جاهلیت، و اسلام منت گذاشت بر انسان و زن را از آن مظلومیتی که داشت بیرون کشید. مورد دیگر در ایران ما، زن مظلوم شد و آن دوره شاه سابق و شاه لاحق بود. با اسم این که زن را می خواهند آزاد کنند، ظلم ها کردند به زن، زن را از آن مقام شرافت و عزت که داشت پایین کشیدند، زن را از آن مقام معنویت که داشت، شییء کردند و به اسم آزادی، 'آزاد زنان' و 'آزاد مردان' آزادی را از زن و مرد سلب کردند و زن ها را و جوانان ما را فاسد الاخلاق کردند...» (امام خمینی (ره) صحیفه نور، جلد 6، ص 187-185)

زنان به عنوان نیمی از جامعه ی بشری و در کلام امام (ره) مربی جامعه و فردی که از دامن او انسانها پیدا می شوند، همواره نقش سرنوشت سازی در تحولات جامعه داشته اند. از این رو حکومت ها برای ایجاد تغییر در جامعه، تحول فرهنگ و جایگاه اجتماعی زنان را در دستور کار خویش قرار دادند. رژیم پهلوی نیز به پشتوانه رژیم های طاغوتی علی الخصوص آمریکا که در فکر استثمار ایران بودند، برنامه های بسیاری را جهت به انحطاط کشیدن جایگاه اجتماعی زنان و دور کردن آنها از ارزش های اصیل و ناب اسلامی طرح ریزی و اجرا کردند. که در این مقاله به ۸ مورد از اهم تلاش های رژیم پهلوی جهت تغییر فرهنگ بانوان و جایگاه زنان در اجتماع عصر پهلوی اشاره می کنیم.

حال که ۴۰ سال از انقلاب اسلامی میگذرد، غرب هنوز هم از دسیسه های خود دست برنداشته، در تلاش است با به انحطاط کشیدن بانوان این سرزمین پویایی این ملت را از آنها بگیرد و به اهداف شوم خود نسبت به ایران برسد. از این جهت ضرورت را بر این دیدم تا با بررسی جایگاه اجتماعی زنان در دوران پهلوی یادآور تلاش ها و برنامه های حکومت طاغوتی جهت نشان دادن تنها تصویری مادی و نه معنوی از زن و به انحطاط کشیدن جایگاه وی در جامعه، باشم.

از آنجایی که "زن" نیمی از پیکره اجتماعی انسانی ست و شخصیت، رفتار، فرهنگ و اندیشه او بی گمان در شکل گیری جامعه انسانی نقش مهمی را ایفا میکند، تهاجم فرهنگی علیه زنان همیشه در دستور کار دشمنان دین مبین اسلام و این مرزوبوم بوده است؛ که یکی از بارزترین این تهاجم ها علیه زنان در دوران پهلوی به پشتوانه غرب علی الخصوص آمریکا صورت گرفت. اینجاست که اهمیت بررسی جایگاه زن مشخص می شود.

همانگونه که در عنوان مقاله بیان شده، پیشینه تاریخی این موضوع به دوران پهلوی اول و دوم مربوط میشود و شهید مطهری از جمله اولین افرادی بود که از طریق نوشتن کتاب و سخنرانی های مستمر به تشریح این موضوع پرداخت.

تعریف اصطلاحی

فرهنگ به معنای ادب، شعور، علم، دانش و یا تربیت اجتماعی می باشد (معین، فرهنگ فارسی ج ۲، ص ۲۵۳۸ و انوی، فرهنگ بزرگ سخن ج ۶، ص ۵۳۴۷) و در اصطلاح به معنای امور متداوله در میان یک قوم و ملت (اعم از علوم و رسوم و آداب و سنن) که آحاد آن قوم به دریافت و عمل به آنها پایبند باشند، آن چنان که زیربنای اندیشه ها و مبنای تصمیم های آنان بوده و شکل دهنده ی مغز آنها باشد، است. در قرآن از این معنی به "شاکلة" تعبیر شده است. (حسینی دشتی، معارف و معاریف ج ۶، ص ۱۳۹۳)

جامعه به معنای گردآورنده و در اصطلاح جامعه شناسان: وضع و حالت انسانها یا حیواناتی که تحت یک قانون مشترک زیست کنند، می باشد. (همان، ج ۳، ص ۱۸۸۵)

اجتماع نیز به معنای گردآمدن، اتفاق کردن بر چیزی و دسته ای ست که برای هدف مشترک گردهم جمع شوند. در جایی دیگر به معنای گروهی ست که باهم زندگی می کنند. (معین، فرهنگ فارسی ج ۱، ص ۱۴۶)

سلسله پهلوی، آخرین حلقه از زنجیر بهم پیوسته سلسله های پادشاهی در ایران بود که تنها با دو پادشاه به کار خود پایان داد. این حکومت با پادشاهی رضاشاه در سال ۱۳۰۴ آغاز به کار کرد. رضا شاه تا شهریور ۱۳۲۰ با استبداد بر ایران حکومت میکرد، و زمانی که انگلستان او را ناتوان از ادامه ایفای نقش خود دید، محمدرضا، پسر رضاشاه را بر جای او نشانید. سرانجام در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ با پیروزی انقلاب اسلامی، سلسله پهلوی و به همراه آن نظام شاهنشاهی در ایران برچیده شد. (دفتر ادبیات انقلاب اسلامی، دایرة المعارف انقلاب اسلامی ج ۱، ص ۲۱۳-۲۱۴)

متن

بی شک بالاترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد، فرهنگ آن جامعه است. اساسا فرهنگ هر جامعه هویت آن جامعه را تشکیل میدهد و حیات و مرگ یک جامعه به حیات و مرگ فرهنگ آن جامعه وابسته است. از نظر فرهنگی، فرهنگ کشور قبل از انقلاب بیشتر برگرفته و متأثر از فرهنگ منحن غرب بود. عرصه فرهنگی کشور صحنه تاخت و تاز بیگانگان بود و رژیم گذشته نیز به اشکال مختلف در گسترش و تسلط این فرهنگ مبتذل تلاش مینمود. حاکمان وقت نیز نه تنها به ارزش ها و سنت ها و معتقدات جامعه که عمیقاً ریشه مذهبی داشت بی اعتنا بودند که بر طرق مختلف سعی در از بین بردن ارزش های مسلط بر جامعه و جایگزینی آنها با فرهنگ بیگانه مینمودند. (شبکه اطلاع رسانی راه دانا، وضعیت زنان در دوران پهلوی چگونه بود)

پهلوی اول بر این باور بود که تنها راه برون رفت کشور از موقعیت عقب مانده و قرار گرفتن به عنوان قدرت برتر منطقه، حرکت در مسیر توسعه و نوسازی ست که در غرب صورت گرفته است. در واقع وی علاوه بر کپی برداری اقتصادی از غرب، در حوزه فرهنگ و علوم انسانی نیز قدم در مسیری گذاشت که غرب گذاشته بود. (نودهی، نقدی بر توسعه در دوران پهلوی) چنانچه مقام معظم رهبری می فرمایند: "تهاجم فرهنگی علیه ملت ما مشخصا از دوران رضاخان شروع شد. البته قبل از او مقدمات تهاجم فراهم شده بود. قبل از او کارهای فراوانی کرده بودند و روشنفکر های وابسته

را در داخل کشورها کاشته بودند." (واحد تحقیقات مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، حکایت کشف حجاب، ص ۷) با روی کار آمدن محمدرضا شاه و فرار پدرش به خارج از کشور، شرایط برای چند سالی به کلی دگرگون شد. پادشاه شدن محمدرضا از چند منظر قابل تأمل است؛ نخست این که وی در سنین جوانی بر مسند قدرت نشست، از این رو وی در حکمرانی بسیار خام و بی تجربه بود. دوم اینکه وی هیچگاه اقتدار و اراده پدرش را نداشت، از این رو حداقل در دهه نخست حکمرانی، اکثراً در فضای افراد و جریان‌های مختلف سیاسی قرار می‌گرفت. مسئله مهم دیگر اینکه وی در شرایطی که بر مسند قدرت تکیه زد که عملاً ایران از سوی متفقین اشغال شده بود و شرایط عادی در کشور حکمفرما نبود. همه این مسائل باعث شد پهلوی دوم، از ابتدای حکمرانی تا زمان سقوط حکومت اش تحت نفوذ کشورهای غربی و به خصوص آمریکا قرار بگیرد. ورود جدی آمریکا به عرصه سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی ایران به صورت آهسته ولی پیوسته صورت گرفت. این ورود از آغازین سال‌های حکومت محمدرضا شروع و تا آخرین لحظه سقوط حکومت پهلوی ادامه داشت. (نودهی، نقدی بر توسعه در دوران پهلوی)

از آن جایی که توسعه طلبی و امپریالیسم فرهنگی و تحمیل ارزشهای خود بر دیگر ملتها در ذات فرهنگ و تمدن مغرب زمین علی‌الخصوص آمریکا لانه کرده است، این حد از نفوذ فرصت مناسبی برای اجرای طرح (همسان سازی فرهنگ جهانی) و تحمیل ارزش‌های خود بر سایر ملل را در ایران فراهم کرد. (شفیعی سروستانی، جریان شناسی دفاع از حقوق زنان در ایران، ص ۳۳) از مهمترین اهداف غرب برای همسان سازی فرهنگی می‌توان اهداف سیاسی و اقتصادی را نام برد. هربرت شیلر، نویسنده آمریکایی که در زمینه ارتباطات و سلطه فرهنگی تحقیقات فراوانی انجام داده و کتاب‌های زیادی نیز در همین موضوع نگاشته است، در این باره که چگونه یک کشور برای گسترش نفوذ سیاسی و اقتصادی خود به نفوذ فرهنگی روی می‌آورد، می‌نویسد: "موقعی که کشوری می‌کوشد نفوذ سیاسی و اقتصادی خود را در کشورهای دیگر گسترش بخشد، طبیعتاً باید انتظار داشت که نفوذ فرهنگی خویش را هم در آنها رواج دهد. در صورتی که این نفوذ به طور متقابل بین کشورها صورت گیرد، مبادله فرهنگی متعادل، مشروع و دلخواهی به وجود می‌آید. اما هنگامی که فرهنگ یک کشور مرکزی تسلط جو، به طور یک جانبه به کشورهای تحت استیلای او و به ضرر تمامیت ارضی آن تحمیل شود، امپریالیسم فرهنگی مصداق می‌یابد و بدیهی است که مورد اخیر از مورد پیش رایج تر است. (شفیعی سروستانی، جریان شناسی دفاع از حقوق زنان در ایران، ص ۳۷) اینجاست که رمز تاکیدها و سفارش‌های فراوان امام راحل (ره) بر حفظ استقلال فرهنگی و ضرورت مقابله با سلطه فرهنگی بیگانگان روشن می‌شود. آن رهبر فرزانه در یکی از پیام‌های خود می‌فرماید: "بی شک بالاترین و والاترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد فرهنگ آن جامعه است. اساس فرهنگ هر جامعه هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد و با انحراف فرهنگ، هرچند جامعه در بعد‌های اقتصادی، سیاسی، صنعتی و نظامی قدرتمند و قوی باشد، ولی پوشش و پوک و میان تهی است. (شفیعی سروستانی، جریان شناسی دفاع از حقوق زنان در ایران، ص ۴۱-۴۲)

رژیم پهلوی اقدامات زیادی را در راستای تغییر فرهنگ اصیل کشور و غربی کردن آن تحت نفوذ غربی‌ها انجام داد. در اینجا با توجه به عنوان مقاله به چند نمونه از اقداماتی که بیشتر در جهت به

ابتدال کشاندن زنان و در نتیجه تزلزل در بنیان خانواده ها توسط این رژیم انجام گرفت، اشاره می‌کنیم:

۱- کشف حجاب و حضور زنان بدون پوشش در مکان های عمومی

با آغاز سال ۱۳۱۴ تبلیغات حکومتی در مورد کشف حجاب به اوج خود رسید. رضاخان ابتدا تلاش خود را متوجه مدارس نمود. معلمان زن مجبور بودند بدون حجاب در مدارس حاضر شوند و از ورود دانش آموزان دختر با حجاب به مدارس جلوگیری می‌شد. (واحد تحقیقات موسسه فرهنگی قدر ولایت، حکایت کشف حجاب، ص ۹) علی اصغر حکمت (وزیر معارف) در فروردین ۱۳۱۴ در مدرسه شاپور شیراز جلسه‌ای تشکیل داد و از اصناف مختلف دعوت کرد. در این مراسم عده‌ای دختر جوان بدون حجاب به اجرای برنامه پرداختند. (بصیرت منش، علما و رژیم رضا شاه، ص ۱۹۰) همچنین در ۱۷ دی ماه ۱۳۱۴ رضا شاه، همسر و دو دخترش بدون حجاب در مراسم فارغ التحصیلی دانشسرای تهران شرکت کردند. شاه در این مراسم خطاب به فارغ التحصیلان گفت: "بی نهایت مسرورم که میبینم خانمها در نتیجه دانایی و معرفت به وضعیت خود آشنا شده و پی به حقوق مزایای خود برده‌اند. ما نباید از نظر دور بداریم که در سابق نصف جمعیت کشور ما به حساب نمی آمد و نصف قوای عامله مملکت عاطل بود... شما خانم ها این روز را یک روز بزرگ بدانید و از فرصت هایی که دارید برای ترقی کشور استفاده نمایید." (مکی، تاریخ بیست ساله ایران ج ۶، ص ۲۵۸-۲۵۹) با این اقدام از سوی رضاشاه پروژه کشف حجاب رسماً کلید خورد. (با نظر بر سایت موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ماجرای کشف حجاب چیست؟)

رضاخان و دستگاه حاکمیت او برای اجرای مأموریت کشف حجاب اقدامات خشونت باری را انجام دادند، که برخی از این اقدامات به شرح ذیل است:

- ۱) محصلین دختر مدارس از داشتن حجاب ممنوع شدند.
- ۲) کلیه کارگزاران حکومتی در هر منطقه‌ای موظف شدند همراه با همسران بدون حجاب خود در مراسم ها حاضر شوند.
- ۳) افسران ارتش از راه رفتن با زنان با حجاب ممنوع شدند.
- ۴) معلمان زن مجبور به حضور در کلاس ها بدون داشتن حجاب بودند.
- ۵) استانداران و فرمانداران و بخشداران موظف به انعقاد مراسم متعدد و دعوت از روحانیون و تجار و افراد صاحب نفوذ به آن مراسم همراه با زنان بدون حجاب خود گردیدند.
- ۶) به نیروهای شهربانی دستور داده شد که با توسل به قوه قهریه حجاب را از سر زنان بردارند و حتی روسری نیز ممنوع شد.
- ۷) کلیه وسایل مسافرتی از قبیل قطار و وسایل درون شهری مثل ماشین ها و درشکه ها الزاماً از سوار کردن زنان با حجاب خودداری می نمودند.
- ۸) مأموران موظف به جلوگیری از حضور زنان با حجاب در اماکن زیارتی و مساجد بودند!!

۹) از حضور زنان با حجاب در پارک ها، سینماها، تئاتر و هتل ها و سایر مراکز عمومی جلوگیری می‌شد. و

آنچه در تمام اقدامات فوق مورد توجه رضاخان قرار داشت پیشرفت برنامه "کشف حجاب" به هر صورت بود و هرکس از دستورات سرپیچی می نمود و مورد آزار، شکنجه، تبعید و انفصال از خدمات دولت قرار می‌گرفت. (واحد تحقیقات موسسه فرهنگی قدر و ولایت، حکایت کشف حجاب، ص ۹-۱۰) با وجود تمام تبلیغات و اقدامات، مردم ایران در مقابل تغییر پوشش مقاومت می ورزیدند. برنامه کشف رضاخان همچنین با مخالفت های گسترده ای از سوی علما مواجه شد. در شیراز آیت ... فال اسیری و در تبریز آیت ... انگجی و آیت ... آقا میرزا صادق آقا به اعتراض شدید پرداختند. (بصیرت منش، علما و رژیم رضا شاه، ص ۴۰۴ و ص ۴۱۸-۴۱۹) فالی دستگیر و زندانی و علما تبریز توقیف، زندانی و یا تبعید شدند. در دیگر نقاط ایران به همین ترتیب حرکتهایی در اعتراض به رضاشاه صورت گرفت. این سلسله مبارزات نهایتاً با وقوع گوهرشاد و به خاک و خون کشیده شدن مردمانی که برای دفاع از باورهای اصیل خود در پناه حرم امام رضا علیه السلام در مشهد تجمع کرده بودند، اخلاق خود رسید. (با نظر به سایت موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ماجرای کشف حجاب چیست؟)

بعد از تبعید رضا شاه، محمدرضا در ابتدای سلطنت، به دلیل مقاومت شدید مردم و نگرفتن نتیجه مطلوب از آن همه فشارها، شیوه زور و قلدری را کنار گذاشت و مردم در فضای نسبتاً آزاد، مجدداً به ارزش‌های اسلامی و مخصوصاً زنان به چادر روی آوردند. با این حال محمدرضا از دو روش در کنار یکدیگر بهره گرفت تا ماموریت نیمه‌کاره پدرش را برای وطنش به انجام برساند!! اول از سیاست سرکوب و تبعید و شکنج در حد اعلا استفاده کرد؛ به طوری که سازمان ساواک جهنمی را به وجود آورد و چنان نمود که فرزند به پدر و پدر به فرزند شک داشت و مخصوصاً این سیاست را متوجه علما و روحانیون و قشر دانشجو نمود. دوم آنکه سیاست تبلیغاتی و فرهنگی بسیار گسترده سود برد، به ویژه از رادیو و تلویزیون در تحقیر مبانی و اصول فرهنگ اسلامی ملت و تعریف و تمجید و تشویق فرهنگ مبتذل غرب بیشترین بهره را گرفت. (واحد تحقیقات موسسه فرهنگی قدر و ولایت، حکایت کشف حجاب، ص ۱۲) بنابراین مسئله "کشف حجاب" در زمان رضاشاه با قلدری و در زمان محمدرضا با خدعه و تبلیغ انجام گرفت (همان، ص ۱۳) بی‌تردید، در کشف حجاب برای استکیار منافع بسیاری وجود داشته است که در هر کشور اسلامی که اینان رفتند و بنای استثمار آنجا را گذاشتند از جمله اولین اقدامات آنها کشف حجاب بوده است.

۲ - حضور دربار به صورت بی حجاب و زننده در مکانهای عمومی

زنان دربار و همسران محمدرضا در اماکن عمومی و در معرض دید مردم به صورت بی حجاب ظاهر می شدند و در بسیاری از اوقات حرکات زشت و شنیعی از خود بروز می‌دادند. یکی از این موارد حضور خانواده رضاشاه بدون حجاب کامل (در آن زمان هنوز کشف حجاب نشده بود) در حرم حضرت معصومه سلام... می باشد. پس از آن که رضاخان از احضار شیخ محمدتقی بافقی به این خانواده برای رعایت حجاب یا در غیر اینصورت ترک حرم مطهر، باخبر گردید؛ با چکمه وارد صحن مطهر شد و شیخ، خدام و اهل علم را مورد ضرب و شتم قرار داد. (واحد تحقیقات موسسه فرهنگی قدر و ولایت، حکایت کشف حجاب، ص ۷۸)

۳ - راه اندازی خانه های عفاف و کاباره ها

یکی از معروف ترین مراکز فساد، شهرنو تهران بود. توسعه این محله بدنام تهران از سال ۱۳۳۲ و پس از کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد شروع شد. در این شهر سردسته ها و قوادینی (که یکی از معروفترین آنها پری بلنده نام داشت) وجود داشتند که زنان و دخترانه جوان را با شیوه ها و طرق مختلف و با حيله و نیرنگ به آن شهر آورده و به فساد سوق می دادند. دختران و زنانی که وارد شهر نامی شدند مدت زیادی دوام نمی آورد و به دلیل آنکه این بیچارگان از ساعات اولیه صبح تا نیمه شب مورد سوء استفاده جنسی قرار داشتند دچار پیری زودرس شده، اکثریت قریب به اتفاق آنها از فرط تألمات روحی به مواد مخدر روی می آوردند و ظرف مدت کوتاهی چنان درب و داغان می شدند که زن ۲۰ ساله، ۴۰ساله به نظر می رسید. به همین دلیل زنانی که وارد قلعه شهرنو می شدند پس از یک سال یا حداکثر دو سال که فرسوده می شدند و دیگر قادر به جلب مشتری نبودند توسط سردسته ها از شهرنو رانده می شدند. دسته ها برای جایگزین کردن زنانه رانده شده به زنان جدید نیاز داشتند و به همین دلیل به دور تسلسل فساد ادامه می یافت و هرروز به طرق مختلف دختران و زنان جدیدی را وارد این محل نفرین شده می کردند. (مشرق نیوز، مانور زنان بدنام از ۲۸ مرداد تا بهمن ۵۷)

قوادینی که با مسئولین و درباریان در ارتباط بودند، زنان و دختران زیبا و جوان را شناسایی کرده و در اختیار آنان قرار می دادند. زنان و دختران جوان علی الخصوص در مراکز فساد و کاباره ها به آلتی برای رفع نیاز مردان تبدیل شده بودند. هر که زیبایی بیشتری داشت مشتری های زیادتری را جذب می کرد اما بعد از گذشت مدتی با از بین رفتن زیبایی و جوانی، تاریخ انقضای این زنان به پایان می رسید. امام خمینی (ره) درباره این مراکز فساد می گوید: "... از تهران تا آخر تجریش صدها مراکزی بود که مال عشرتکده و امثال نلک بود، همه اینها دیدید که زنانه بود. لهدا، جوانهای ما، ملت ما اصلاً دیگر توجه به مسائل اساسی که باید بکنند نداشت. نه مردش، نه زنش. نه مردها آزاد بودند و نه زنها آزاد بودند، اسمش را گذاشته بودند " آزاد مردان و آزاد زنان ". (امام خمینی (ره)، صحیفه نور، ج ۱۳، ص ۱۹۰-۱۹۳)

۴ - مجله های مبتذل

یکی دیگه از اقدامات ضد فرهنگی رژیم برای انحراف زنان، انتشار مجله های مبتذل و غیر اخلاقی مربوط به زنان بود که مهمترین آنها، " اطلاعات بانوان " ، " بهداشت و زندگی " ، " ندای زنان " ، " پست ایران " و " زن روز " بودند. از میان این مجله ها، مجله "اطلاعات بانوان"، مبتذل ترین و غیر اخلاقی ترین بود. این مجله مذکور که به موسسه اطلاعات وابسته بود، در سال ۱۳۳۶ منتشر می شد و به چاپ داستان ها و تصاویر مبتذل درباره مسائل جنسی و مقاله های متعدد در انتقاد از قوانین اسلام درباره ی زنان می پرداخت. این مجله با تیراژ بالا منتشر می شد و نقش زیادی در انحراف زنان داشت. به همین سبب مردم و روحانیون همیشه با آن مخالفت می کردند. مجله " زن روز " نیز در این زمینه ها فعالیت زیادی داشت و اصولاً رقابت میان این دو مجله، باعث می شد هر کدام سعی کنند با درج بیشتر مطالب مبتذل، تیراژ خود را بالا ببرند. (طهماسبی کیهانی، نقشه زنان در نهضت امام خمینی (ره)، ص ۴۵)

روحانیون همیشه در سخنرانی های خود از این مجلات انتقاد ، و سعی می کردند، مردم را از روی آوردن آنها باز دارند. همینطور برخی از زنان متدین و تحصیلکرده با نوشتن مقالات، سعی می کردند به مقالات آنان جواب دهند. (همان، ص ۴۶)

۵ - برگزاری فستیوال ها و مسابقه هایی به منظور انتخاب برترین زنان و دختران از نظر زیبایی تحت عنوان "دختر شایسته"

این مسابقات به منظور انتخاب زیباترین دختر برگزار می شد که تصویر نفر برگزیده به روی جلد مجله " زن روز " میرفت و همچنین نفر برگزیده در رقابت های جهانی نیز شرکت می کرد. بر اساس اسناد به دست آمده سوء استفاده های زیادی از این دختران هم از سوی درباریان و هم در خارج از کشور صورت می گرفت. (شبکه اطلاع رسانی راه دانا، وضعیت زنان در دوران پهلوی چگونه بود)

۶ - سوء استفاده از زنان در تبلیغات کالاهای تجاری

کاربرد زنان در حوزه اقتصاد بسیار مطلوب تر از مردان بود چراکه زن نیروی کار ارزان تر و فرمانبردار تر از مرد، در تولید و صنعت است. نیرویی که پس از استفاده از توان فکری و بازویش، او را تحت تاثیر مد و تجمل قرار می دادند تا از یک سو هم مصرف کننده تولیداتش باشد و هم راحت تر از زن سنتی مورد بهره برداری جنسی قرار می گرفت. (همان)

اینگونه زن به ابزاری تبدیل شد تا با عرضه ی زیبایی های جسمانی خود در تبلیغات کالاها، باعث افزایش فروش و سود دهی بیشتر به شرکت های سازنده شود.

۷ - سوء استفاده از زنان در فیلم ها

صحنه های عشقی جای خود را به صحنه های جنسی داده بودند به نحوی که بسیاری از بازیگران به " ستاره های جنسی " معروف بودند. نشان دادن بدن کاملاً عریان دختران و رفتارهای جنسی مردان با آنها به رایج ترین صحنه های فیلم ها تبدیل شده بود که بسیاری از کارگردانان برای فروش بیشتر با یکدیگر در تولید این صحنه های غیر اخلاقی رقابت می کردند. (همان)

برای درک بهتر این مطلب به چند تیترو روزنامه های سینمایی آن دوران اکتفا می کنیم:

- برهنگی سینمای ایران با آمریکا و اروپا رقابت می کند.
- با ستارگان جنسی ایران آشنا شوید. اینها خود را بمب های روابط جنسی میدانند.
- پنج دقیقه بوسه در فیلم ... دل هر عارف و عامی را خواهد برد.

۸ - ایجاد سپاه دانش و بهداشت زنان

دختران و جوانان بی کلمه به منظور آموزش به روستاها فرستاده می شدند. قصد شاه این بود که با فرستادن دختران به روستاها فرهنگ غربی و نحوه پوشش معلمان در روستاها، به عنوان فرهنگ عمومی مردم معرفی و جایگزین شود. (پرسمان، سربازی زنان - سپاه دانش)

در عصر پهلوی موارد دیگری نیز که تاثیر مستقیم یا غیر مستقیم بر روی فرهنگ اسیر کشور و جامعه زنان داشتند (از جمله اقدامات گسترده سازمان زنان)، وجود دارد، که ارائه آنها در این مقاله نمی‌گنجد.

همان گونه که اشاره شد در عصر پهلوی هجمه های بسیاری به فرهنگ اصیل ایرانی و عقاید دینی-مذهبی وارد شد و تلاش های زیادی در جهت تغییر در جامعه زنان که همه برکات یک خانواده از وجود او ناشی می‌شود (فتاحی زاده، زن در تاریخ و اندیشه اسلامی، ص ۱۰۳) در نقش مادری، سازنده روح کودک و در نهایت سازنده اجتماع می باشد (همان، ص ۱۲۹)، انجام گرفت.

در عصر پهلوی بزرگترین ظلم و ستم در حق زنان شد. آنان در یافته بودند که زن در جامعه نقش انتقال دهنده فرهنگ را برعهده دارد و برای تغییر یا به انحطاط کشیدن فرهنگ، ابتدا باید زن را منحرف کرد و به انحطاط کشید. (عیوضی، انقلاب برای زنان) چنانچه امام خمینی (ره) درباره تاثیر زن به روی جامعه می فرمایند: "... زن مربی جامعه است، از دامن زن انسان ها پیدا می شوند.... سعادت و شقاوت کشورها بسته به وجود زن است، زن با تربیت صحیح خودش انسان درست می کند و با تربیت صحیح خود کشور را آباد می کند...". (امام خمینی (ره)، صحیفه نور، ج ۷، ص ۳۳۹)

از طرفی جامعه ما مسلمان بود، زن مسلمان ایرانی می خواست در انتخاب خود مستقل باشد؛ چرا که او خودش را وابسته به یک تاریخ، فرهنگ، مذهب و جامعه می دانست که روح و سرمایه اش را از اسلام گرفته بود؛ لذا این زن وقتی در این جامعه می خواست خودش را بسازد و خودش باشد، نمی‌توانست از اسلام بی نیاز و نسبت به آن بی تفاوت باشد. بنابراین زن ایرانی از آن غالب فرمایشی و عروسکی بیرون آمد و در نهایت خویشتن گم شده خویش را یافت و به همان زن قهرمان و حماسی ایران تبدیل گردید. (عیوضی، انقلاب برای زنان)

نتیجه

نه تنها در کشور ایران و در زمان حکومت پهلوی بلکه در سرتاسر جهان، در دولت هایی که زیر سلطه کشورهای استثمارگر هستند، با کارگردانی غربی ها به خصوص آمریکا و اسرائیل که شهوت قدرت طلبی بیشتری نسبت به دیگر کشورهای سلطه گر دارند، تلاش های بسیاری جهت از بین بردن انگیزه و استقلال طلبی مردم آن جامعه انجام گرفته و حتی تا کنون انجام می شود. تا بتوانند به راحتی ثروت آن کشور را چپاول کرده، تمام جهان را زیر سلطه خود گیرند. کشور ایران علاوه بر ثروت های مادی از جمله نفت و دیگر ذخایر، ثروت عظیمی به نام اسلام دارد که با تکیه بر این دین مبین و وعده حق پروردگار، به دنبال ایجاد یک حکومت جهانی حق با زور منجی عالم بشریت است. آمریکا و اسرائیل که همیشه به دنبال منافع خود از طریق دزدی و چپاول دیگر ملت ها هستند، این عقیده و تفکر را برای خود و اهدافشان مضر می دانند. از این رو تلاش های زیادی جهت از بین بردن این عقیده و تفکر در میان ملت ما دارند. رابرت مرداک، مدیر شبکه farsil در این باره می گوید: " برای نابودی ایران باید در خصوص کلمه مقدسی به نام خانواده هزینه کرد و من قصد دارم تا موضوع مادر را در دستور کار خود قرار دهم. در ایران مادر خانواده همه چیز را مدیریت می کند و اگر مادر را به لجن بکشیم تمام این جامعه به لجن کشیده خواهد شد. " زن مربی جامعه است و آنها با به انحطاط کشیدن زن به دنبال ایجاد جامعه ای ضعیف، سست و بی اراده در نتیجه سلطه کامل و کشور و عقاید ایرانیان هستند. در حال حاضر دشمنان تلاش های گسترده ای جهت به انحراف کشاندن زنان ما دارند از این رو به طرق مختلف از طریق فیلم، سریال، موشن گرافیک، مستند، پژوهش و نگارش کتاب و مقاله و... با منابع مستند و صحیح، باید به روشنگری در رابطه با این مهم پرداخت. تا زنان ایران ما با دانستن این نقشه شوم دشمن به دام آنها نیافتند. همچنین این موضوع نیاز به پژوهش های دیگری نیز دارد که در دایره این مقاله نمی گنجید، به دوستان پژوهشگر خود پیشنهاد می کنم تحقیقاتی در رابطه با وضعیت اجتماعی زنان بعد از انقلاب و مقایسه آن با اوضاع اجتماعی زنان در دوران پهلوی، و بررسی دلایل و اهداف سیاسی، اقتصادی، اعتقادی اسرائیل و آمریکا برای سلطه به کشورها به خصوص کشورهای مسلمان به ویژه ایران اثناعشری انجام دهد.

منابع

۱. انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن ج ۱، تهران: انتشارات سخن، ۱۳۸۱
۲. انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن ج ۶، تهران: انتشارات سخن، ۱۳۸۱
۳. حسینی دشتی، سید مصطفی، معارف و معاریف: دایره المعارف اسلامی ج ۳، تهران: سپید موی اندیشه، چاپ نخست: ۱۳۹۳
۴. حسینی دشتی، سید مصطفی، معارف و معاریف: دایره المعارف اسلامی ج ۶، تهران: سپید موی اندیشه، چاپ نخست: ۱۳۹۳
۵. حق شناس، جعفر، آسیب شناسی خانواده (مجموعه مقالات)، تهران: ریاست جمهوری مرکز امور زنان و خانواده، نوبت اول: پاییز ۱۳۸۸
۶. دفتر ادبیات انقلاب اسلامی، دایره المعارف انقلاب اسلامی ج ۱، تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ چهارم: ۱۳۹۰
۷. شبکه اطلاع رسانی راه دانا، "وضعیت زنان در دوران پهلوی چگونه بود"، دانا، ۲۲۸۰۹۳، ۱۳۹۳/۱۱/۱۱، (<http://dana.ir/228093>)
۸. شفيعی سروسناني، ابراهيم، جريان شناسی دفاع از حقوق زنان در ایران، قم: کتاب طه، نوبت سوم: ۱۳۸۷
۹. طهماسبی کهیانی، ساسان، نقش زنان در نهضت امام خمینی (ره)، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، نوبت اول: تابستان ۱۳۸۵
۱۰. عیوضی، محمدرحیم، "انقلاب برای زنان"، زمانه، ۴۸، ۱۳۸۵
۱۱. فتاحی زاده، فتحیه، زن در تاریخ و اندیشه اسلامی، قم: موسسه بوستان کتاب، نوبت سوم: ۱۳۸۷
۱۲. محمدی، زهرا، جامعه و سیاست "ماجرای کشف حجاب چیست"، تبیان، ۱۳۸۷/۱۰/۱۷
۱۳. معین، محمد، فرهنگ فارسی ج ۱، تهران: موسسه انتشارات امیرکبیر، چاپ ۲۵: ۱۳۸۸
۱۴. معین، محمد، فرهنگ فارسی ج ۲، تهران: موسسه انتشارات امیرکبیر، چاپ ۲۵: ۱۳۸۸
۱۵. نودهی، فرود، "نقدی بر توسعه در دوران پهلوی"، ۶-۱۱ ع، (<http://www.iichs.ir/s/5062>)

۱۶ . واحد تحقیقات موسسه فرهنگی قدر ولایت، حکایت کشف حجاب، بی جا، موسسه فرهنگی قدر
ولایت، نوبت اول: بهار ۱۳۷۳